

ผลการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลที่มีต่อการนำบัตรรักษา

นางวิไลวัจน์ กฤษณะภักดิ์

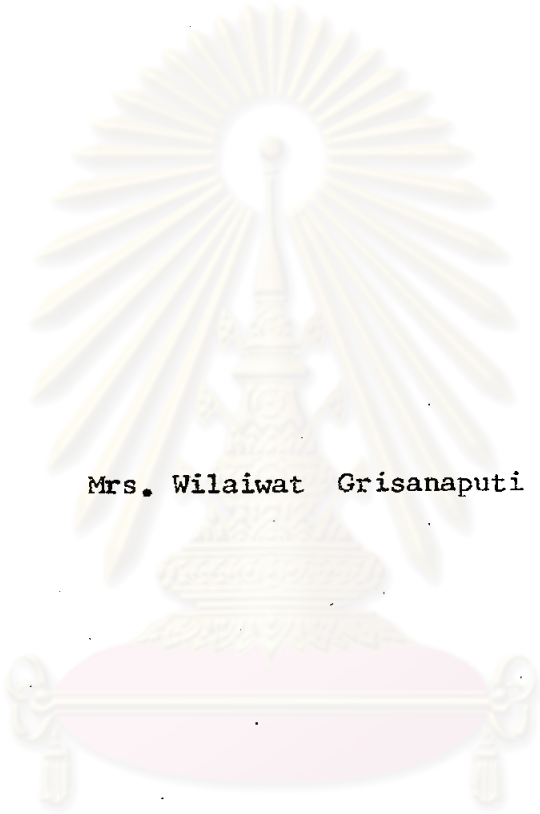
004836

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต
แผนกวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (สาขาสังคมสงเคราะห์)

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

THE EFFECT OF SOCIAL WORK PRACTICES IN GENERAL HOSPITAL ON MEDICAL TREATMENT

Mrs. Wilaiwat Grisanaputi

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Sociology

Department of Sociology and Anthropology (Social Work)

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลที่มีต่อการบำบัดรักษา
โดย นางวิไลวัจน์ กฤษณะภักดิ์
แผนกวิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์)
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพิศรา สุภาพ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.เสวริน ปุณณะหิตานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ สิทธิประชา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพิศรา สุภาพ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลที่มีต่อการ
บำบัดรักษา
ชื่อนิสิต นางวิไลวัจน์ กฤษณะภักดิ์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพัศตรา สุภาพ
แผนกวิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (สาขาสังคมสงเคราะห์)
ปีการศึกษา 2520

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ ผู้ศึกษามุ่งจะศึกษาหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาความต้องการ และทัศนคติของผู้มารับการสงเคราะห์ ศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ ที่จะเอื้อต่อการบำบัดรักษา และศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลากรที่มีต่องานสังคมสงเคราะห์ตลอดจนศึกษาถึงผลการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลที่มีต่อการบำบัดรักษา

ข้อมูลที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์ผู้ป่วยที่มา รับการสงเคราะห์ จากแผนกสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลขอนแก่น และจากการ สัมภาษณ์ผู้ป่วยที่มารับการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ และเป็นข้อมูลที่ได้จาก บุคคลากรทางการแพทย์ของทั้งสองโรงพยาบาล มีผู้ป่วยที่ตอบคำถามโรงพยาบาลละ 114 ราย บุคคลากรของทั้งสองโรงพยาบาลตอบคำถามจำนวนทั้งสิ้น 180 ราย ซึ่ง เป็นการตอบคำถามมากกว่าร้อยละ 80 และเป็นคำถามที่แสดงถึงทัศนคติของบุคคลากร ที่มีต่องานสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลทั้งสองแห่ง นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้สัมภาษณ์ นักสังคมสงเคราะห์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลขอนแก่นอีก ักว

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ผู้มารับการส่งเคราะห์ที่โรงพยาบาลขอนแก่น ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม อารมณ์จิตใจ มากกว่าผู้ป่วยโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ แต่หลังจากที่ได้รับบริการด้านสังคมสงเคราะห์จากนักสังคมสงเคราะห์แล้ว ปรากฏว่าปัญหาต่าง ๆ ของผู้ป่วยโรงพยาบาลขอนแก่น ได้ลดลงมากกว่าปัญหาของผู้ป่วยโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลช่วยขจัดและผ่อนคลายปัญหาต่าง ๆ ของผู้ป่วยให้บรรเทาเบาบางลงได้เป็นอย่างดี

ทัศนคติของบุคคลากรโรงพยาบาลขอนแก่น มีความเห็นว่า การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ที่แท้ที่เป็นอยู่ เป็นที่ชื่นชอบและพึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง บุคคลากรเหล่านี้ได้กล่าวว่า ผู้ป่วยที่มีปัญหาต่าง ๆ ซึ่งมีผลมาจากการบำบัดรักษาอย่างไม่เพียงพอ นั้น ก็ได้ส่งไปพบกับนักสังคมสงเคราะห์เป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 90 เพื่อช่วยให้การบำบัดรักษาได้ผลดียิ่งขึ้น บุคคลากรมีความเห็นด้วยว่า ควรเพิ่มนักสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลขอนแก่น เพื่อช่วยงานในโรงพยาบาลต่อไป บุคคลากรโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ซึ่งไม่มีบริการสังคมสงเคราะห์นั้น ก็ได้แสดงความเห็นและทัศนคติที่จะให้นักสังคมสงเคราะห์เช่นเดียวกัน

โดยสรุป นักสังคมสงเคราะห์สามารถช่วยขจัด และผ่อนคลายปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมอารมณ์จิตใจ ของผู้ป่วย ผู้มารับการส่งเคราะห์โรงพยาบาลขอนแก่น สามารถให้ความร่วมมือกับบุคคลากรได้ดีกว่าผู้ป่วยโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ย่อมเป็นประจักษ์พยานอย่างแน่ชัดที่จะพิสูจน์ว่า การมีนักสังคมสงเคราะห์คนหนึ่งหรือมากกว่า ช่วยปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลนั้น ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง โดยที่นักสังคมสงเคราะห์ทำหน้าที่ในฐานะเป็นบุคคลากรคนหนึ่งของคณะผู้ทำงานร่วมกัน ผู้ศึกษาเสนอแนะให้โรงพยาบาลขอนแก่นเพิ่มนักสังคมสงเคราะห์อีก และเสนอให้มีบริการสังคมสงเคราะห์ขึ้นในโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ต่อไป.

Thesis Title The effect of social work practices in general
 hospital on medical treatment.

Name Mrs. Wilaiwat .Grisanaputi

Thesis Advisor Assistant Professor Supatra Soopharb.

Department Sociology and Anthropology (Social Work)

Academic Year 1977.

ABSTRACT

The purposes of this thesis are to identify and to analyse problems, needs and attitudes of the clients; to study a social worker's treatment role; to find out the attitudes of the staff in the hospital toward social work and to study the effect of social work practices in the hospital on medical treatment.

The data used in the thesis are collected from two primary sources: clients asking for help from the Department of Social Work in Khon Kaen Hospital and the Kalasin Hospital and members of the medical staff in both hospitals. There are 114 patient respondents from each hospital and 180 respondents from the latter group. Questionnaires filled by more than 80 percent of the personnel in both hospitals provided useful information showing their attitudes toward the characteristics of social work in the two hospitals. In addition, the writer interviewed a social worker concerning her daily practice in Khon Kaen Hospital.

It has been found in this study that the clients of Khon Kaen Hospital are facing more economic, social and emotional problems than the patients in Kalasin Hospital. Having obtained certain social services from social worker, the problems among the patients in Khon Kaen Hospital have been reduced substantially compared to their counterparts in Kalasin Hospital. It is proved that social work practices in the hospital could be of great help in reducing the clients' problems.

In Khon Kaen Hospital, the medical staff's attitudes toward the existing social work practices is quite favorable. They said that more than 90 percent of the problems which resulted from insufficient medical treatment were being handled effectively by their social workers. They also welcome an increase in the numbers of social workers to help in their work. The medical staff at Kalasin Hospital where social services are not made available also expressed the same opinion and attitudes.

In conclusion, the social worker could help reduce or even eliminate most of the client's economic, social and emotional problems. The clients in Khon Kaen Hospital cooperate more with the medical staff than their counterparts in Kalasin Hospital. This gives direct evidence to prove that any hospital will substantially benefit from having employed one or more social workers as a helping hand for its medical staff. The writer recommends that the number of social workers in Khon Kaen Hospital be expanded and social services be established in Kalasin Hospital.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงด้วยดีก็เพราะ ได้รับความอนุเคราะห์ จากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้ศึกษารัฐศึกษาซึ่งในความกรุณาอย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.เสริน ปุณณะหิตานนท์ หัวหน้าสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ ที่ได้ กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ รวมทั้งได้ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด ตลอดระยะเวลาที่ได้ทำการวิจัยในเรื่องนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิศรา สุภาพ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์เนงน้อย นະมาตร์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลา อันมีค่ายิ่ง เพื่อตรวจสอบ แก้ไข และให้คำปรึกษา แนะนำ ต่าง ๆ ในการเขียน วิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ สิทธิวิชา อาจารย์ สุนทรী สุวิภกิจ และ ดร.อภิชาติ จำรัสฤทธิ์รงค์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็น ประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้

ผู้ศึกษาใคร่ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์นายแพทย์ นพ.คด ทองโสภิต นายแพทย์ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยขอนแก่น นายแพทย์ประสาน ชรรมชาริน นายแพทย์ผู้อำนวยการโรงพยาบาลขอนแก่น นายแพทย์สุพจน์ สุรภักดิ์ นายแพทย์ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ นายแพทย์วุฒิ และ คุณแฉล้ม ขำจันทา คุณสุมาลย์ เจริญคำ นักสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลขอนแก่น คุณพูลสุข วงศ์ปัญญา และเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ท่านที่ได้กรุณาให้ ความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
สมมติฐานในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	7
วิธีที่จะดำเนินการวิจัย	8
นิยามของคำต่าง ๆ	9
2 ความหมายและจุดประสงค์ของงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์	14
ความหมายของ "งานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์"	14
จุดประสงค์ของงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์	16
ประวัติการสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์	17
วิวัฒนาการงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ในประเทศไทย	22
บทบาทและหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์	27

บทที่

3	การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลขอนแก่น	57
	การบริหารงานสังคมสงเคราะห์	57
	บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ที่ใช้อำนวยความสะดวกบำบัดรักษา ...	58
4	วิธีดำเนินการวิจัย	63
	ขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล	63
	ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
5	ผลการวิจัย	67
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	119
6	สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	122
	สรุปจุดมุ่งหมายในการวิจัย	122
	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย	122
	สรุปผลการวิจัย	124
	ข้อเสนอแนะ	131
	บรรณานุกรม	135
	ภาคผนวก ก.	139
	ภาคผนวก ข.	158
	ประวัติการศึกษา	175

รายการตารางประกอบ

หน้า

1.	จำนวนผู้ป่วยแยกตามอายุ	68
2.	สถานภาพการสมรส	69
3.	ระดับการศึกษาของผู้ป่วย	70
4.	อาชีพของผู้ป่วย	71
5.	รายได้ต่อเดือนของผู้ป่วย	74
6.	ปัญหาค่านเศรษฐกิจที่ผู้ป่วยนอกคิดว่าจะประสบก่อนมาโรงพยาบาล	78
7.	ปัญหาค่านสังคมอารมณ์จิตใจที่ผู้ป่วยนอกคิดว่าจะประสบก่อนมาโรงพยาบาล	79
8.	ปัญหาค่านบริการของโรงพยาบาลที่ผู้ป่วยนอกคิดว่าจะประสบก่อนมา โรงพยาบาล	81
9.	ปัญหาค่านเศรษฐกิจที่ผู้ป่วยนอกประสบเมื่อเขามาถึงโรงพยาบาลแล้ว	83
10.	ปัญหาค่านสังคมอารมณ์จิตใจที่ผู้ป่วยนอกประสบเมื่อเขามาถึงโรงพยาบาลแล้ว ..	87
11.	ปัญหาค่านบริการของโรงพยาบาลที่ผู้ป่วยนอกประสบเมื่อเขามาถึงโรงพยาบาล แล้ว	90
12.	ปัญหาค่านเศรษฐกิจที่ผู้ป่วยในจะประสบเมื่อเขาจะกลับบ้านโดยที่ยังไม่ได้พบ กับนักสังคมสงเคราะห์	92
13.	ปัญหาค่านสังคมอารมณ์จิตใจที่ผู้ป่วยในจะประสบเมื่อเขาจะกลับบ้านโดยที่ยังไม่ได้ พบกับนักสังคมสงเคราะห์	93
14.	ปัญหาค่านเศรษฐกิจที่ผู้ป่วยในคิดว่าจะประสบเมื่อเขากลับบ้านโดยที่ไ้พบกับ นักสังคมสงเคราะห์แล้ว	95
15.	ปัญหาค่านสังคมอารมณ์จิตใจที่ผู้ป่วยในคิดว่าจะประสบเมื่อเขากลับบ้านโดยที่ ไ้พบกับนักสังคมสงเคราะห์แล้ว	98

16. ความเห็นของบุคคลากรเกี่ยวกับผู้ป่วยของ โรงพยาบาลจะมีปัญหาค้านเศรษฐกิจ ปณอยุควาย	101
17. ความเห็นของบุคคลากรเกี่ยวกับผู้ป่วยของ โรงพยาบาลจะมีปัญหาค้านสังคม ปณอยุควาย	102
18. ความเห็นของบุคคลากรเกี่ยวกับผู้ป่วยของ โรงพยาบาลจะมีปัญหาค้านอารมณ์ จิตใจปณอยุควาย	103
19. ความคิดเห็นของบุคคลากรเกี่ยวกับผู้ป่วยที่มีปัญหาค้านเศรษฐกิจ สังคมอารมณ์ จิตใจ มีส่วนทำให้ผู้ป่วยเกิดความวิตกกังวล และเป็นเหตุให้การบำบัดรักษา โรคทางกายไม่ได้ผลเท่าที่ควร	104
20. การปฏิบัติของบุคคลากรต่อผู้ป่วยเมื่อเห็นว่าเขามีปัญหาค้านเศรษฐกิจ ซึ่งมี ส่วนทำให้การบำบัดรักษาไม่ได้ผลเท่าที่ควร	106
21. การปฏิบัติของบุคคลากรต่อผู้ป่วยเมื่อเห็นว่าเขามีปัญหาค้านสังคม ซึ่งมีส่วนทำ ให้การบำบัดรักษาไม่ได้ผลเท่าที่ควร	108
22. การปฏิบัติของบุคคลากรต่อผู้ป่วยเมื่อเห็นว่าเขามีปัญหาค้านอารมณ์จิตใจ ซึ่งมี ส่วนทำให้การบำบัดรักษาไม่ได้ผลเท่าที่ควร	110
23. พฤติกรรมของผู้ป่วยที่บุคคลากรเห็นว่าไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหา ของเขาได้	112
24. แสดงจำนวนผู้ป่วยที่บุคคลากรมีความเห็นว่าไม่ยอมรับคำแนะนำ และ/หรือ หนีออกจากโรงพยาบาล	114
25. ทศนคติของบุคคลากรที่เห็นว่าบริการสังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลมี ประโยชน์ต่อการบำบัดรักษา	117